

บทที่ 9

วลี และประโยคภาษาเขมร

1. วลี (វិធី ឬ ឃ្លា)

วลี ในภาษาเขมร มีลักษณะใกล้เคียงกับวลีในภาษาไทย วลีในภาษาเขมร เกิดจากการเรียงคำที่เป็นคำนาม กริยา วิเศษณ์ คุณศัพท์ และสันธาน โดยไม่ต้องเรียงตามลำดับ ประธาน กริยา กรรม ดังตัวอย่าง

- សុំទៅផង	- មកដៃ ប៉ឹង	- ទៅដោយ
- មិនចាំបាច់ទេ	- មិន ទាំង ដៃ	- មិន ទាំង ទៅ
- ត្រូវតែទៅ	- ត្រូវ តែ ដៃ	- ទៅ ត្រូវ
- ថែមមួយទៀត	- បន្ថែម មួយ ទៀត	- បន្ថែម មួយ ទៀត

2. ประโยค (ប្រយោគ)

ประโยคในภาษาเขมร มีลักษณะใกล้เคียงกับประโยคในภาษาไทย ส่วนการสร้างประโยคนั้น จะเป็นการนำคำศัพท์หลายคำ มาวางเรียงกัน เพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจะต้องมีการเรียงคำตามหน้าที่ ประธาน กริยา กรรม หรือมีการนำคำขยายที่เป็นคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ หรือสันธานมาประกอบ เพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ ประโยคแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ประโยคบอกเล่า มีวิธีการสร้างประโยคบอกเล่าแบบง่าย ๆ และสามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 3 กาล โดยใช้กริยาช่วยข้างหน้ากริยาหลัก เช่น คำ បាន (บาน แปลว่า ได้) ใช้ข้างหน้ากริยาหลักสำหรับอดีตกาล คำ កំពុង (ก้อมปุง แปลว่า กำลัง) สำหรับปัจจุบันกาล และ នឹង (นิง แปลว่า จะ) สำหรับอนาคตกาล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ประโยคที่เกิดจาก ประธาน + กริยา เช่น

- ខ្ញុំបាននិយាយ ។	- គណ្ណ បាន និយាយ	- អញ/ខ្ញុំ បាន ធ្វើ
- នាងកំពុងនិយាយ ។	- មេឃ កំពុង បាន និយាយ	- គេ កំពុង ធ្វើ
- នាងនឹងនិយាយ ។	- មេឃ នឹង និយាយ	- គេ គួរ ធ្វើ

2.1.2 ประโยคที่เกิดจาก ประธาน + กริยา + กรรม เช่น

- ខ្ញុំបានញ៉ាំបាយហើយ ។	- គណ្ណ បាន ញ៉ាំ បាយ ហើយ	- ខ្ញុំ បាន ញ៉ាំ ហើយ
- ខ្ញុំកំពុងញ៉ាំបាយ ។	- គណ្ណ កំពុង ញ៉ាំ បាយ	- ខ្ញុំ កំពុង ញ៉ាំ ហើយ
- ខ្ញុំនឹងញ៉ាំបាយ ។	- គណ្ណ នឹង ញ៉ាំ បាយ	- ខ្ញុំ នឹង ញ៉ាំ ហើយ

2.1.3 ประโยคที่เกิดจาก ประธาน + กริยา + กรรม + คำขยาย เช่น

- ខ្ញុំបានទូរស័ព្ទទៅវិញ	- គណ្ណ បាន ទូរស័ព្ទ ទៅ វិញ	- ខ្ញុំ បាន ទូរស័ព្ទ ទៅ វិញ
-------------------------	----------------------------	-----------------------------

ใช้สรรคใ้ใ้ใ้	แม่ โนว ชะรก อะม่ร์ ๑	แม่ที่กัมพูชา	-
คำศัพท์ใ้ใ้ใ้ใ้	- ก้าว นิ่ง ทะเวอ ดีอมเนอ ไทว - แก จะเดินทางไป		
สรรคใ้ใ้ใ้ใ้ใ้	ชะรก อะม่ร์ ตาม ยูนฮือฮ ๑	กัมพูชาโดยเครื่องบิน	
2.1.4 ประโยคที่เกิดจาก ประธาน + คำขยาย + กริยา + กรรม + คำขยาย เช่น			
- อุมบស់เสภาภาตาสเบ็ก	- ปู โรบอส โฮเกีย บาน เบ็ก	- คุณอาของโตเกียได้เปิด	
กรุชบ๊ึสเจสซมณ	กรมฮุน เตสชะจอร์	บริษัทการท่องเที่ยว	
สร่ใ้ใ้ใ้	โนว พนมเปญ ๑	ที่กรุงพนมเปญ	
- ฏณัฎฏกรใ้ใ้ใ้	- เปียนจกอร์ ไทย เจริญ กรม	- นักธุรกิจไทยหลายกลุ่ม	
ตาสตวลษกรกสุใ้ใ้	บานโจล โมก โรกซี แพนุก	ได้เข้ามกลงทุนด้าน	
สณฎฎการสร่ใ้ใ้ใ้	ฮ้อนทาเกีย โนว เขียมเรียบ ๑	โรงแรมที่เมืองเสียมราฐ	

อย่างไรก็ตาม ในชีวิตประจำวัน หรือในหน้าที่การงาน ชาวเขมรมักจะใช้ภาษาพูดแบบง่าย ๆ ชอบพูดเป็นวลีมากกว่าประโยค การพูดวลีสั้น ๆ ตัดประธานออกบ้าง ตัดกรรมออกบ้าง ตัดคำขยายออกบ้าง สามารถสื่อความหมายได้ ก็ถือว่าใช้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องเคารพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ประโยคคำถาม (Yes/No) โครงสร้าง (เตอ + ประธาน + กริยา + กรรม + ?)

ประโยคคำถาม ใช้สำหรับสอบถามเรื่องต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตนอยากรู้ ประโยคคำถาม มีลักษณะการเรียงคำ และการสร้างประโยคคล้ายคลึงกับประโยคบอกเล่า แตกต่างตรงที่มีการนำ คำ **เตี** (เตอ) มาใช้นำหน้าประโยค หรือวลี และใช้สัญลักษณ์คำถาม (?) หรือ **สญญาฮัวร์** (สัญญาฮัวร์) มาใช้ท้ายประโยค ส่วนการพูด อาจจะต้องเปล่งเสียงออกแบบคำถามด้วย ในการพูดสื่อสาร ประโยคคำถามอาจจะเป็นประโยคยาว หรือวลีสั้นๆ ไม่มีคำ **เตี** (เตอ) ก็ได้ พอให้สื่อความหมายได้ ก็ใช้ได้ ขึ้นอยู่กับการให้ น้ำหนักเสียงที่พูดออกมา ดังนี้

ศัพท์คำถาม	คำอ่าน	ความหมาย
เตี	เตอ	(คำถามต้นประโยค)
ណា	ณา	ไหน
ប៉ុន្មាន	ปนมาน	เท่าไร
ប៉ុណ្ណា	ปนนา	เท่าใด
អើយ	อะเวีย	อะไร
អី	เอีย	อะไร
ស្ទើ	ชะเอีย	อะไร
នរណា	โนร์นา	ใคร

5. คำสรรพนามที่เป็นประธาน และกรรม

คำสรรพนามใช้เป็นประธาน และเป็นกรรมในประโยคต่างๆ ของภาษาจะอเมริกันมีลักษณะการใช้คล้ายคลึงกับการใช้สรรพนามที่เป็นประธานและกรรมในภาษาไทยอย่างมาก โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงคำที่เป็นสรรพนามประธาน และกรรมดังในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีดังนี้

สรรพนามประธานและกรรม	คำอ่าน	ความหมาย
ខ្ញុំ(ពួកខ្ញុំ)	ขญุม (ปกขญุม)	ผม/ฉัน (พวกผม/ฉัน)- สุภาพ
អញ	อัญ	กู – ไม่สุภาพ
អ្នក	เนียก	คุณ (สุภาพ)
លោក	โลก	ท่าน (สุภาพ สำหรับผู้มีฐานะ)
ឯង	แอง	เอ็ง, แก (ไม่สุภาพ)
យើង	เยิง	เรา
គាត់	ก๊วด	แก, เขา (ชาย และหญิง)
គេ	เก	เขา, คนนั้น
នាង	เนียง	หนู, เธอ (สำหรับผู้หญิง)
វា	เวีย	มัน